

ای هدهد صبا به سبا می فرستمت بنگر که از کجا به کجا می فرستمت

بازگردانی: ای هدهد تو را مانند باد صبا به سرزمین سبا می فرستم. بین که تو را به چه سرزمین خوش آب و هوایی می فرستم.

نکات ادبی: «هدهد صبا» اضافه ی تشبیهی است. «ای هدهد» آرایه تشخیص دارد. «صبا» و «سبا» جناس ناقص اختلافی حرفی دارند. «کجا» آرایه تکرار دارد. این بیت به داستان حضرت سلیمان و بلقیس، ملکه ی سرزمین سبا، تلمیح دارد.

نکات زبانی: «ای هدهد» حرف ندا و منادا است و یک جمله به حساب می آید. ضمیر «ت» در «می فرستمت» ضمیر دوم شخص مفرد است و نقش مفعولی دارد.

قلم سحرآمیز

درس دهم

یها سحرآمیز

درس دهم

حیف است طایری چو تو در خاکدان غم زین جا به آشیان وفا می فرستمت

بازگردانی: حیف است پرنده ای مانند تو در این دنیای خاکی
و پر از غم و اندوه بماند؛ پس تو را از این جا به آشیانه ی پر از
مهر و وفا می فرستم.

نکات ادبی: «خاکدان غم» استعاره از دنیا است.

نکات زبانی: فعل «بماند» در مصرع اول به قرینه ی معنوی
حذف شده است. «زین جا» کوتاه شده ی «از این جا» است.

قلم سحرآمیز

درس دهم

یوما سحرآمیز

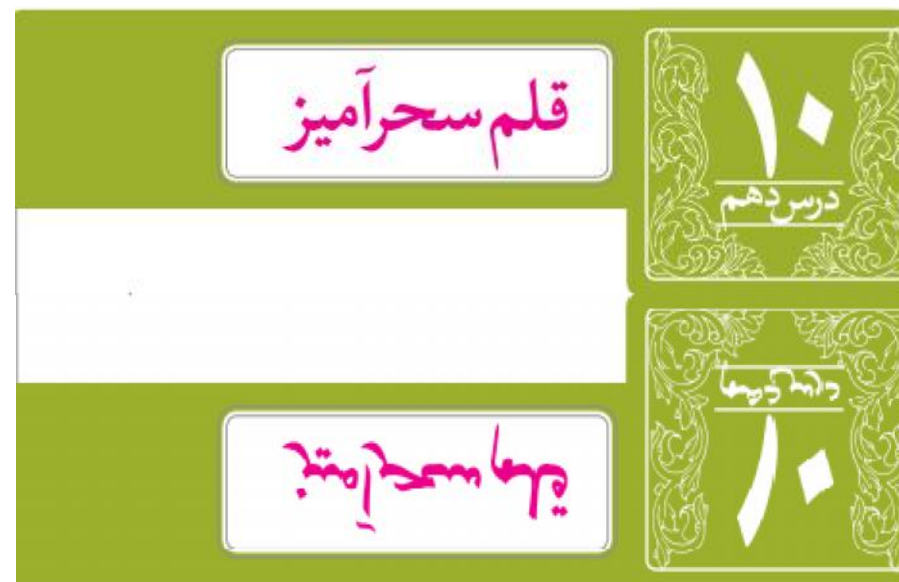
درس دهم

شرف مرد به جود است و کرامت به سجود
هر که این دو ندارد عدمش به ز وجود

بازگردانی: آبرو و اعتبار هر انسانی به بزرگواری و جوانمردی
او وابسته است و بزرگی و ارجمندی او به سجده اش در برابر
خداوند؛ پس هر کس این دو ویژگی را ندارد؛ نبودن او از
بودنش بهتر است.

نکات ادبی: «جود» و «سجود» و «جود» و «وجود» جناس
ناقص افزایشی-کاهشی و «سجود» و «وجود» جناس ناقص
اختلافی حرفی دارند.

نکات زبانی: در ترکیب «عدمش»، «عدم» مضاف و ضمیر
سوم شخص مفرد «ش» مضاف الیه است. در مصرع دوم «به»
کوتاه شده ی «بهتر» است.

سرو چمان من چرا میل چمن نمی کند؟
همدم گل نمی شود یاد سمن نمی کند

بازگردانی: چرا سرو خوش قدّ و قامت و خرامان من، میل رفتن به باغ و چمن را ندارد و با گل های زیبا، همدم و هم نفس نمی شود و یادی از گل یاسمن نمی کند؟

نکات ادبی: «چمان» و «چمن» و «من» و «چمن» و «من» و «سمن» جناس ناقص افزایشی-کاهشی و «چمن» و «سمن» جناس ناقص اختلافی حرفی دارند. این بیت، آرایه ی استعاره و تشخیص دارد. در حروف «چ» و «ن» واج آرایبی وجود دارد.

قلم سحرآمیز

درس دهم

چمان سحرآمیز

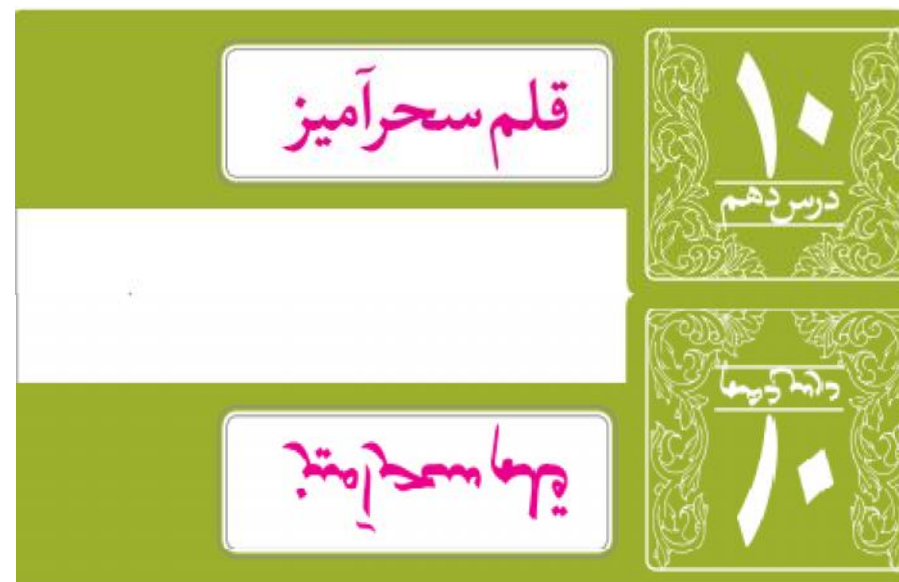
درس دهم

نه هر چه به قامت مهتر، به قیمت بهتر

بازگردانی: هر چیزی که از نظر قد و قامت و اندازه ی ظاهری بزرگتر باشد؛ لزوماً از نظر ارزش و بها، بهتر نیست.

نکات ادبی: «قامت» و «قیمت» و «مهتر» و «بهتر» و «چه» و «به» جناس ناقص اختلافی حرفی دارند.

نکات زبانی: این عبارت دو جمله است و در هر دو جمله، فعل «است» به قرینه ی معنوی حذف شده است.

پیام حکایت:

۱. خداوند ناظر و شاهد تمام اعمال ماست.
۲. خداوند هیچ عمل نیکی را بی پاداش نمی گذارد.

حکایت

نام خوش بو

یکی از عارفان روزی در راه، کاغذی دید که نام مبارک پروردگار (بسم الله) بر آن نوشته شده بود و مردم پا بر آن می نهادند و می گذشتند. ایستاد و کاغذ را برگرفت و آن کاغذ را معطر گرداند و اندر شکاف دیوار نهاد تا از آسیب پای رهگذران در امان باشد.

بذت خاکدشت، شی به خواب دید که ندایی به او می گوید: «ای دوست! نام من خوش بو کردی و مرا بزرگ داشتی و حرمت نهادی. ما نیز نام تو معطر گردانیم، در دنیا و آخرت تو را بزرگ و گرامی خواهیم داشت.»

رسالة قشیریه، ابوالقاسم قشیری

درس دهم: قلم سحرآمیز (پایه هشتم)

واژگان جدید

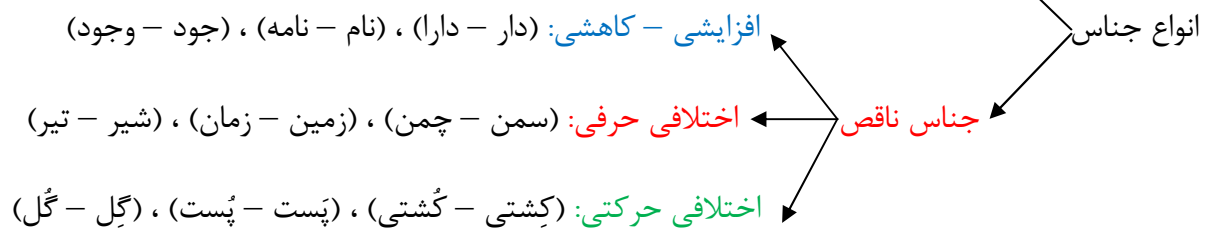
سحراًمیز :	هدهد:	صبا:
سبا:	طایر:	خاکدان غم:
زمزمه:	استعمار:	نیرنگ:
مرجع تقلید:	تحریم:	فتوا:
استعمال:	محاربه:	توطئه:
اندر:	حرمت:	

تاریخ ادبیات

رساله‌ی قشیریه:	علّامه حسن زاده آملی:	سید جمال‌الدین اسدآبادی:
میرزای شیرازی:	کمال‌الدین بهزاد:	

دانش ادبی: جناس

به حروف مشترکی که از یک جنس هستند و به شعر و نثر، آهنگی خوش و زیبا می‌بخشند؛ **جناس** گفته می‌شود.

مثال:

این نام تو بهترین سرآغاز / بی نام تو نامه کی کنم باز؟

شرف مرد به جود است و کرامت به سجود / هر که این دو ندارد؛ عدمش به ز وجود

خرامان بشد سوی آب روان / چنان چون شده باز جوید روان

تکالیف

۱. معنی واژگان جدید را از واژه نامه پایان کتاب بیابید و در دفتر پاکنویس خود بنویسید.
۲. درباره‌ی **اشخاص و آثار داده شده (تاریخ ادبیات)** از بخش فهرست اعلام اشخاص و آثار پایان کتاب، تحقیق کنید و نکات مهم را در دفتر پاکنویس خود یادداشت کنید.
۳. متن درس را با دقت بخوانید و خودارزیابی های صفحه ۷۸ را پاسخ دهید.
۴. فعالیت های نوشتنی صفحه ۷۹ را پاسخ دهید.